Poštnina plačana v gotovini

Mariborski Večernik

Cena 1 Din

Leto III. (X.), štev. 247 Maribor, torek 29. oktobra 1929 »JUTRA«

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409
Velja mesečno, prejeman v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon: Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglasi po tarifu
Oglase sprejema tudi oglasni oddelek „Jutra" v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Milijardna izguba v eni uri

NOVA KATASTROFALNA PANIKA NA NEWYORŠKI EFEKTNI BORZI. — POLOM ENEGA NAJVEČJIH INDUSTRIJSKIH KONCERNOV V AMERIKI.

NEWYORK, 29. oktobra. **Na efektni borzi je prišlo včeraj do nove katastrofe. Podporna akcija, ki so jo uvedli razni veliki bankirji s 300 milijoni dolarjev, se je pokazala kot popolnoma iluzorna. Tečaji so včeraj rapidno padali. Začetkom prometa je nudila borza mirno in normalno sliko, kmalu pa je nastopila globoka depresija, tečaji so padali od točke do točke, nakar je sledila takoj nepopisna divja panika. V nekaj minutah je bila zaznamovana milijonska izguba. Izgube so se nato stopnjevale od minute do minute in so dosegle tekom četrt ure fantastično vsoto v znesku ene milijarde dolarjev. Prizadeti so celo papirji najbolj solidnih podjetij, na katere dosedanje padanje tečajev ni imelo prav nobenega vpliva.**

To je paniko še povečalo. V trenutku so bile vse blagajne zaprte. Ob 3. popoldne se je sestala konferenca bančnikov, ki pa je morala po polurnem posvetovanju izjaviti, da je vsaka nadaljna podporna akcija nemogoča. Skupne izgube znašajo mnogo nad eno milijardo dolarjev. Borza je bila nato zaprta. Borzni svet je imel potem konferenco, ki je trajala pozno v noč.

Kakor se zatrjuje, so silni padci tečajev posledica poloma enega največjih amerikanskih industrijskih koncernov. Podrobnosti o tem pa še manikajo.

cene.

Ob sedmi obletnici

fašističnega pohoda na Rim so se vršile v nedeljo v Rimu in po vsej Italiji velike svečanosti. Po reviji čet v uniformi kaplarja narodne milice je imel Mussolini na beneškem trgu v Rimu nagovor na zbrane množice, v katerem je izvajal, da je fašizem predvideval težave, katerim je bil izpostavljen. A premagal jih je in danes vlada po vsej Italiji od kralja pa vse do zadnjih vasi popolna soglasnost. Dočim druge revolucije po 7 letih kažejo znake negotovosti in slabosti, ima fašistična revolucija po 7 letih toliko hrabrosti, da nacionalne svinčenke svojih pušk nameri v ledja izdajalcem domovine. Danes po 7 letih je fašizem jačji in mlajši nego kedaj. Sedmo leto fašistične vlade ne bo lahko, ker je položaj tudi v ostalem svetu težak. Na koncu je narod — kakor poroča italijansko časopisje — z gromkim »da« odgovarjal na Mussolinijeva vprašanja, da-li hoče povsod in ob vsaki priliki slediti njemu in stranki, če bi kdorkoli hotel onemogočati stremljenja naroda po ureditvi Italije.

Vse lepo! Mussolini in fašizem nedvomno živo potrebujeta stalne injekcije narodu o veličini fašizma, ker vkljub zatrjevanjem Mussolinija in njegovih oprod o napredku Italije gospodarsko stanje italijanskega naroda ni razveseljivo. Pred vsem pa je gotovo, da vsak velik pokret potrebuje veliko idejno bazo, ako se hoče trajno držati v narodu. Pokret, ki se naslanja samo na surovo silo fašistične milice in državnega aparata, se prejalislej iztroši tudi v slučaju, da bi ne imel protivnikov v borbi proti sebi. Fašizem prireja neprestano parade, ima lepe uniforme in uporablja blesteče krilatice. To so za nekaj časa privlačna sredstva, čim več pa jih je, tem bolj se izgublja med narodom zanje interes, in pokret izgublja na svoji magični, impresivni sili.

Ali ima fašizem razvito ideologijo, ki bi zasigurala njegovo trajnost? Nastal je kot reakcija na povojni defetizem in tekom let se je omejil skoro izključno na surovo fizično silo v neprestanih spopadih s svojimi nasprotniki. Idejno je prevzel vodilne misli bivše nacijonalistične stranke, ki se jih lahko z eno besedo plastično izrazi: imperij. Poprejšnji mnogoletni ideologi nacijonalizma Morello, Federzoni in drugi so danes predstavniki in tolmači fašizma. Fašizem ni nič novega, nič originalnega, ampak je samo kopija italijanskega nacijonalizma, pobarvana s socijalnimi okraski. Podlaga fašizma je staro načelo o veliki in močni državi, o imperiju, kojega moči je vse ostalo v državi podrejeno. Je torej kakor vsi drugi imperijalistični pokreti na svetu. Zaman se trudijo Mussolini in njegovi ideologi, da bi pokazali fašizem svetu kot čudežen pojav, kakoršnega še ni videl.

Aldo Valori, eden izmed fašističnih ideologov, je nedavno objavil nov članek o fašizmu. Pravi v njem: »Fašizem ni samo patrijotski pokret; ni samo močán socijalni eksperiment; ni samo moralna ali verska obnova. Ni tudi samo reakcija, ni samo revolucija, niti ni mešanica vseh teh elementov. Fašizem je originalni tip, kreacija nacijonalnega genija, obeležena z direktno in neprestano intervencijo popolne osebnosti: Mussolinija.«

Torej Mussolini in samo on; on stalno giblje in daje gibanju pečat svoje osebnosti. Ni dvoma: Mussolini je motor fašizma. In resnična je trditev: Mussolini je fašizem, a fašizem je Mussolini. In kaj je Mussolini? Sinteza skrajnega nacijonalizma z ostanki socijalistične doktrine, v kateri je bil vzgojen on in vsi ostali hijerarhi fašizma, Balbo in drugi. Metamorfozirali so se samo v toliko, da so namesto razrednega boja postavili načelo razredne korporacije, in to v vrhovni službi države, ki naj bo sama sebi cilj. Staro nacijonalistično ideologijo so prepletli s socijalnimi ocvirki ter jo potencirali do paroksizma.

Aldo Valori je fašizmu slabo uslugo izkazal, ko je dejal, da je Mussolini fašizem. Zakaj nehote je priznal resnico, ki jo vidi ves svet, da bo fašizem živel, dokler bo živel Mussolini. Ko izgine Mussolini, ki daje fašizmu svoje obeležje, se bo v polnem obsegu pokazalo, da je fašizem samo imperijalistični, s socijalno doktrino svojih vodij pobarvani eksperiment. Takrat se bo tudi pokazalo, da fašizem ni nikakšna specijalna italjanska cvetka, da ni originalni italijanski pokret, ampak stara ideja ekspanzije, osvajanja, prilagodena trenutnim prilikam Italije in novih odnošajev med delom in kapitalom.

Tem značilnejše je, ako Mussolini že za sedmo leto fašistične vlade napoveduje, da bo težko, danes, ko je on sam, ki daje obeležje fašizmu in ki je vsebina fašizma, še živ. Slaba prognoza za »večnost« fašizma, o kateri v silnih tiradah govore fašistični ideologi.

Rezultati volitev na Češkoslovaškem

PRAGA, 29. oktobra. Parlamentarne volitve na Češkoslovaškem so prinesle, kolikor je dosedaj znano, precej znatne izpremembe in ni izključeno, da bo dosedanja strogo meščanska koalicija prenehala. Vsekakor je gotovo, da pridejo dosedanje vladne stranke oslabljene v parlament, dočim so se opozicijonalci znatno ojačili. Po najnovejših poročilih so dosedanje vladne stranke padle od 158 na 143 mandatov, dočim razpolagajo opozicijionalne stranke skupno s 157 mandati.

Posamezne stranke so dobile pri sedanjih volitvah sledeče število glasov:

Češki socijalni demokrati 979.011 (plus 338.000 glasov),
češki narodni socijalisti 767.503 (plus 60.000),
češki narodni demokrati 359.759 (plus 75.000),
agrarna stranka 1,104.956 (plus (plus 132.000),
liga Stříbrny 71.565,
klerikalci 623.555 (minus 68.000),
obrtna stranka 290.757,
Hlinkova stranka 425.097 (minus 85.000),
komunisti 752.737 (minus 181.000),
madžarski socijalci 257.438,
nemška kmečka zveza 393.299,
Poljaki in Židi 102.694,
nemški socijalisti 506.204,
nemški nacijonalci 183.866,
nemški klerikalci 347.929.

Pri prvem skrutiniju je bilo oddanih 182 mandatov, v drugem in tretjem pa bo oddanih ostalih 118 mandatov in se bo šele tedaj videla moč posameznih strank v parlamentu. Dr. Tuka, ki je bil v Bratislavi nosilec liste Hlinkove stranke, je pri prvem skrutiniju propadel.

Sanchez Guera oproščen

MADRID, 29. oktobra. Vojaško sodišče je včeraj po večdnevni razpravi oprostilo bivšega voditelja španskih konservativcev, Sanchez Guerro in njegovega sina, ki sta bila obtožena, da sta organizirala svoječasni vojaški upor v Valencii. Pač pa sta bila en stotnik in en poročnik obsojena vsak na tri leta ječe, 14 drugih oseb pa na zaporno kazen od 3—6 mesecev.

Rudarska stavka na Poljskem

VARŠAVA, 29. oktobra. Strokovna organizacija rudarjev je sklenila, da stopi dne 5. novembra v stavko, ako vlada in podjetniki do 31. oktobra ne sprejmejo zahtev, ki so jih predložili delavci.

Atentat na japonskega ministrskega predsednika

TOKIO, 29. oktobra. Včeraj je bil izvršen tu atentat, ki je bil najbrž namenjen ministrskemu predsedniku Hamaguckiju. Neki z bodalom oboroženi mož je skočil na stopnico avtomobila, s katerim se je peljal ministrski predsednik. Šofer pa je v tem hipu k sreči naglo okrenil avto, ki je tako napadalca odbil. Atentator je bil takoj aretiran in izročen sodišču.

Koncert slovaških učiteljev

Po vzgledu svojih češkiih in moravskih tovarišev so si tudi slovaški učitelji ustanovili svoj pevski zbor, s katerim so napravili v tem mesecu večjo turnejo po glavnih kulturnih središčih naše države. Njihova turneja se je zaključila v Mariboru s koncertom dne 25. t. m. v veliki Unionski dvorani.

Pevski zbor šteje nad 50 članov, ki jih odlično vodi Miloš Ruppeldt, prof. konservatorija v Bratislavi. Zbor je glasovno precej izjednačen in ima nekatere prav dobre in prijetne elemente, s katerimi se ostali diskretno zlivajo v potrebno harmonsko celoto. Odlikuje se po izrazitem predavanju skladb, ki jim je Ruppeldt vtisnil poseben pečat svoje muzikalne osebnosti, tako da so prišle primerno do veljave in izzvale močne, včasih celo viharne aplavze. Uspehi slovaškega učiteljskega pevskega zbora so tem pomembnejši, ako vpoštevamo težavne prometne razmere na Slovaškem, ki zahtevajo od njega izredno veilke požrtvovalnosti; in ko bo razpolagal s kvalitativno bolj izvežbanimi pevci, ki bodo omogočali najpodrobnejši in daljši intenzivnejši študij, bo lahko enakovredno stal ob strani svojih pobratimov na Češkem in Moravskem. Njegova žilavost je brez dvoma vsled dolge turneje in z njo spojenih neizbežnih strapac precej trpela, vendar je bil na višku svoje naloge in se je gotova utrujenost mogla opaziti tekom večera le redkokdaj.

Pevski program obsega kakih 25 pesmi, vendar ni bil povsod enak. Za naše mesto so bile določene razne slovanske skladbe, predvsem slovaške: Bellova mogočna »Sviatok Slovenska«, Figuš-Bistrova sanjavo-otožna »Zmráka sa...« modernejšega Schneider - Trnavskega »Ibla, slietol orol!«, »Padol kamenj« »Veje vietor...« (ki je kot zadnja točka učinkovala zlasti s svojim živahnim in porednim zaključkom) in vznešeno »Slovensko himno« ter razne ljudske pesmi v obdelavi Lihovskega (Bačovské piesne) in izven programa ono večno lepo »Tečie voda, tečie cez velecký majir«. Izmed ostalih skladb zaslužijo posebno omembo Vit. Novákova »Kyjov«, ki so jo pevci podali s posebnim zanosom, Křižkovskega »Utopljenko«, Davorin Jenkovo »Što ćutiš« (v tekstu prilagodjeno slovaškemu ambijentu) in »Ljubezen in pomlad« našega rano umrlega Vinka Kreka. V zboru sta se odlikovala tudi dva solista en mehak nekoliko utrujen tenor in en prožen izrazit bariton, ki sta bila deležna posebnih ovacij. Tudi narodne himne, s katerimi se je koncert otvoril, so zvenele polno in krepko.

Imeli smo v splošnem prijeten, zelo dobro obiskan večer, o katerem je na tem mestu že izšlo poročilo z zvezi z opisom svečanostnega in bratskega sprejema in slovesa. Slovaške narodne pesmi, ki so vsled svoje intimnostne in melanholične note posebno prijetne, bodo lahko našle širši krog ljubiteljev ravno potom zbora slovaških učiteljev, ki mu želimo nadaljnih obilnih uspehov. V. M.

BERLIN, 29. oktobra. Danes je zadnji dan za vpisovanje volilcev, ki odobravajo Hugenbergovo zahtevo, da naj se izvrši radi Youngovega načrta ljudsko glasovanje. Rezultat akcije sicer še ni znan, vendar je sigurno, da niti od daleč ne bo doseženo zahtevano število glasov. Listi že poročajo, da je Hugenbergova akcija že končno propadla, ker vlada ni ugodila prošnji, da bi se rok za vpisovanje podaljšal.

Studijsko potovanje mariborske „Pedagoške centrale“ na Dunaj

PRISRČEN SPREJEM NAŠIH UČITELJEV. — NOVA ŠOLA. — DUNAJ MESTO OTROKA. — MED NAŠIMI ROJAKI IN PRI POSLANIKU. — LEP USPEH.

Maribor je znano žarišče pedagoškega dela v naši državi. Novodobna svetovna vzgojna stremljenja so že v prvih povojnih letih našla tu častno število učiteljev, dovzetnih za nova izkustva na vzgonjnem polju. Krožek se je tekom 10 let razvil v mogočno centralo, ki ji pripada že skoraj celotno osnovno- in meščanskošolsko učiteljstvo Slovenije, nekaj pa je tudi profesorjev, med temi predsednik centrale, znani borec za novo šolo, dr. Fran Žgeč. Tisoč del najnovejše pedagoške literature, predavanja, razstave in študijska potovanja vse to skuša poglobiti izobrazbo našega učiteljstva. S tem skrbi ne le za teoretični študij, temveč prav tako za uvajanje v prakso nove šole.

Pedagoška centrala je v stalnih stikih z inozemskimi pedagoškimi krogi. Njeni člani so stalni gosti mednarodnih pedag. kongresov (Heidelberg, Ženeva, Locarno, Berlin, Kopenhagen), okrog 30 slovenskih učiteljev je v zadnjih letih obiskalo razne tečaje za inozemce v Berlinu, letošnjo pomlad pa je centrala priredila prvo svojo ekskurzijo na Dunaj, ki slovi kot pedagoški center srednje Evrope. Kakšno zanimanje vlada za nadaljnje izobrazbo, kaže dejstvo, da se je takrat priglasilo 150 slovenskih učiteljev, sprejetih je moglo biti le 35 udeležencev, ki so se vrnili v domovino z najlepšimi vtisi. Meseca junija je tudi Udruženje jugoslov. učiteljev v Beogradu priredilo podobno dunajsko ekskurzijo z 18 srbskimi, 8 hrvaškimi in 7 slovenskimi učitelji. Tudi višje pedagoški šoli v Zagrebu in Beogradu ste poslali mnogo svojih slušateljev na Dunaj, tako da je danes Jugoslavija po podatkih inicijatorja dunajske šolske reforme Otona Glöckla, na 4. mestu. Dunaj je v preteklem šolskem letu obiskalo 4892 učiteljev in sicer iz Amerike 221, Južne Afrike 2, Kitajske 2, Nemčije 388, Anglije 35, Japonske 27, Indije 20, Norveške 12, Palestine 21, Čehoslovaške 181, Turške 10, Švice 400, Poljske 102, Bolgarije 60 in iz Jugoslavije 200 ter še mnogo drugih manjših skupin. Vsi obiskovalci se pohvalno izražajo o dunajskem šolstvu.

Tudi v letošnjem šolskem letu je Pedag. centrala slovenskemu učiteljstvu nudila priliko za proučevanje dunajskih vzornih šol. Priglasilo se je 40 šolnikov, vendar nekateri niso mogli dobiti pravočasno dopusta in potnega lista, da bi se mogli udeležiti 7 dnevne ekskurzije na Dunaj t. j. 20.—27. oktobra. Vodila sta potovanje prof. dr. Žgeč in učitelj E. Vranc, udeležila sta se ga z 28 udeleženci tudi mariborski šol. nadzornik J. Tomažič ter zastopnik mestne občine prof. dr. P. Strmšek.

Sprejem na Dunaju je bil izredno prisrčen. Za mestni šol. svet je udeležence pričakoval ravnatelj Ronge, ki je tudi sprejel udeležence pod streho dijaškega doma, kjer so se vsi pri dobri in ceneni oskrbi prav dobro počutili. Delovni program je bil zelo obširen in vsi so bili od jutra do večera zaposleni, saj so hoteli v kratkem času dobiti vpogled v organizacijo modernega vzgojnega dela.

Ne samo obiski v vzornih razredih, tudi ogledi modernih stanovanjskih poslopij, dečjih domov, zobnih klinik, obrtno-nadaljevalnih šol, muzejev in drugih znamenitosti so bili na dnevnem redu.

Udeleženci so uvideli, da je kljub trenutnim političnim težkočam — šolstvo globoko fundirano v socijalnem skrbstvu mestne občine, ki z največjo požrtvovalnostjo skrbi za otroka. Zato pač ni neutemeljeno naziranje, da je Dunaj — »die Hauptstadt des Kindes«. Vsak otrok dobi vse šolske potrebščine brezplačno v šoli, skrb za otroka prične že pred rojstvom (preiskava matere), obdaritev novorojenčka, skrb za pokvarjence, obrtne vajence itd. Povsem novo naziranje, ki postavlja otroka v center, dobro se zavedajoč, da je ta bodočnost naroda. Potom nove vzgoje hoče Dunaj vzgojiti nov rod, samostojnejši in sposobnejši. Zato je vse delovanje koncentrirano v smeri otroškega razvoja, na kar se ozira tudi pouk. Razredi so deloma zajednice z veselo samodejavnostjo otrok, ki se navajajo k vživetju v skupnost, tuintam v smotreno umetnostno udejstvovanje, in doživetje. Nova šola — v znamenju otroka!

Slovenske udeležence je prijazno sprejel predsednik mestnega šolskega sveta, bivši prvi prosvetni minister Oton Glöckel, obširno jim je razložil svoja stremljenja, druge vodilne osebnosti šolsko-reformnega gibanja Fadrus, Linke, Steiskal i. dr. so v temeljitih referatih seznanjali učitelje z modernimi metodami, ki so jih nato ogledali v praksi po raznih razredih. Predsednik Glöckel je posvetil Slovencem toliko pozornosti, da jih je povabil celo koncem tedna na razgovor, ki bi razčistil še to ali ono nesporazumljenje. Težko je bilo slovo od prijaznih Dunajčanov posebno v petek zvečer, ko se je v rotovžki kleti vršil prijateljski sestanek: razgovori, petje in cvetje... kakor med najboljšimi znanci in prijatelji.

S tem je ekskurzija dosegla svoj smoter: udeleženci so spoznali reformna stremljenja, stopili so v stik z dunajskimi učitelji in dobili s tem nebroj vtisov ter pobud za uspešno delo v domovini. A ne v smislu presajanja tujih vzorov na naša tla! Treba je vedno vpoštevati domače razmere, proučiti domačega otroka ter prikrojiti moderne ideje našemu miljeju.

Udeleženci ekskurzije so se na Dunaju spomnili tudi »Slovenskega krožka«, ki se je slavnostno sestal v »Hotelu Fuchs« v Mariahilferci. Prehitro je minul vesel večer v družbi naših akademikov in drugih naših rojakov. Predsednik g. Gabrščček je slovenske učitelje prisrčno pozdravil ter prosil za nadaljno pomoč v domovini. Gg. dr. Žgeč in Alt sta se iskreno zavalila za prijazen pozdrav povdarjajoč, da bodo slovenski učitelji ob vsaki priliki podpirali naše ljudi v tujini. Saj je v našem interesu, da ostane naš živelj zvest svoji domačiji in svojemu jeziku.

Prav tako prijazno je udeležence pozdravil jugoslovenski poslanik g. dr. Milojević, ki je priredil na čast delegaciji slov. učiteljev čajanka v novi dvorani pred kratkim pogorelega poslaništva. Izrazil je posebno veselje, da slovenski učitelji na lastne stroške prirejajo študijske ekskurzije na Dunaj, ki v vzgoji svetovno prvači. Obljubil je vsestransko pomoč za event. prihodnje ekskurzije Pedag. centrale.

Z najlepšimi vtisi so se vrnili udeleženci v nedeljo 27. t. m. v Slovenijo s trdnim sklepom, da tudi v svoji domovini delajo za srečno bodočnost našega naroda. »Pedagoška centrala« v Mariboru pa je s tem potovanjem obogatila vrsto svojih uspehov, za kar zasluži posebno pozornost vseh slojev.

Mariborsko gledališče

REPERTOAR.

Torek, 29. oktobra. Zaprto.

Sreda, 30. oktobra ob 20. uri »Piskrovez« ab. B. Premijera.

Četrtek, 31. oktobra ob 20. uri »Cerkvena miš«. Ljudska predstava. Znižane dramske cene. Kuponi.

Petek, 1. novmbra ob 20. uri »Piskrovez«.

Sobota, 2. novembra ob 20. uri »Župan Stilmondski«. Ljudska predstav. Znižane dramske cene. Kuponi.

»Piskrovez« v mariborskem gledališču. V sredo 30. t. m. bo premijera Leharjeve operete »Piskrovez«. Opereta se odlikuje po zelo melodijozni muziki in zabavnem deloma pa ganljivem dejanju. Nastopi ves operetni ansambl in otroški zbor. Opereto režira g. Harastovič, dirigira g. Herzog. Predstava se vrši za ab. B. —

Za jesen in zimo KARO-čevlje. VI.

Mariborski in dnevni drobiž

Drobiž iz Tezna pri Mariboru

Stavbeno gibanje. Železničarsko stavbeno društvo »Moj dom« je dovršilo te dni svojo zadnjo stavbo. Kot poslednji se je vselil v svojo lično hišico predsednik društva g. Murko, strojevodja drž. železnic. Društvo je sezidalo članom 18 enodružinskih hišic. Veliko zaslugo za dovršitev kolonije ima ustanovitelj društva g. Pulko, kakor tudi sedanji predsednik g. Murko. Društvo bo te dni likvidiralo. — Ob Ptujski cesti koncem občine pa že raste iz tal nova kolonija. Spomladi se bosta prizidala dva razreda naši osnovni šoli.

Društveno življenje. Vinska trgatev tamburaškega odseka »Zvon« v gostilni Murko je prav dobro uspela. Tudi javna knjižnica v šoli redno posluje. Kolesarji so si ustanovili svoj klub, ki je odsek »Peruna«. Odbor jamči, da bo odsek deloval vzporedno z matičnim društvom. Našim športnikom želimo obilo uspeha.

Šolski proračun je občinski odbor v svoji zadnji seji soglasno sprejel.

Pomanjkanje vode. Naši studenci bodo kmalu izčrpani. Trebali bi vodovod. Kakor se čuje, obstoja neka pogodba z mestno občino glede napeljave vodovoda v slučaju, da v naših studencih zmanjka vode.

Dirjanje avtomobilov ni pojenjalo kljub strogim predpisom mestne občine. Smo pač ubogi stanovalci v obcestnih hišah, ker moramo požirati toliko prahu. In če je dež! Če se ne utegneš ogniti v kako vežo ali za plot, pa so tvoje hlače in suknjič prepleskani s cestnim blatom od pet do glave, za nameček pa še ti prifrči kak kamen v nogo. Naše table ob meji občine nimajo pomena, ker se noben avtomobilist ne ozira na nje. Bo pač treba drugih sredstev!

Dostavljanje »Jutra« se vrši zelo točno, zato se je tudi v kratkem času tako razširilo. Prebiramo ga že pri zajuterku. — Lr.

Objave za polovično vožnjo.

V smislu razpisa komisarja oblastne samouprave mariborske oblasti morajo vsi izseljenci, ki prosijo za objave za polovično vozarino po pristojnem županstvu, navesti med drugim v prošnji tudi kraj bivališča in rojstva ter leto rojstva. Nadalje morajo še navesti, kam so pristojni, natančen vzrok potovanja ter poklic in stan. Izseljenci, ki želijo objavo za polovično vozarino iz Zagreba nazaj, morajo to posebej omeniti v prošnji. Objave stanejo vsaka po 1 Din.

Poprava starega pokopališča v Mariboru.

Da se more staro mestno pokopališče v Strossmayerjevi ulici ohraniti do 1. januarja 1940, so s pomočjo prispevka mariborske mestne občine temeljito popravili zid okrog pokopališča ter očistili pokopališče od grmovja. Nadaljna skrb je seveda prepuščena onim, ki imajo tamkaj pokopane svojce in prijatelje. Za čiščenje potov, vzdrževanje pokopališkega čuvaja itd. bodo nastali izdatki, ki jih bo treba kriti. Zato prosimo vse, ki jim je ležeče na dobri ohranitvi pokopališča in vzdrževanju reda, da prispevajo letno prostovoljni znesek v ta namen. Prispevke sprejemajo: stolni župnik Fr. Moravec; Marija Koprivnik v Krčevini, Badlova 15; Eliza Wögerer, Slovenska ulica 9; I. Skasa, Maribor, Krekova 16; Vid Murko, Meljska ulica 24; Julij Pfrimer, Aleksandrova 41. —

Vsi Sveti v mariborskem gledališču. Na predvečer Vseh Svetih, v četrtek, 31. t. m. se vprizori kot prva ljudska predstava v tej sezoni Fodorova **»Cerkvena miš«.** Opozarjamo vsakogar, ki si še ni ogledal te velezabavne komedije, da poseti to menda zadnjo njeno vprizoritev. Cene so znižane dramske. — Na dan Vseh Svetih se vrši prva repriza Leharjeve operete »Piskrovez«. Na vernih duš dan pa se vprizori ljudska predstava pri znižanih dramskih cenah Maeterlinckov **»Stilmondski župan«,** ena najboljših povojnih dram, ki je verna slika vojnih grozot in prav primerna razpoloženju tega dne.

Posojila proti zastavitvi državnih papirjev.

Poštna hranilnica daje posojila proti zastavitvi državnih vrednostnih papirjev. —

Čegav je fazan?

Na vrt vrtnarja g. Ivana Jemca je priletel polkrotki fazan. Kdor ga pogreša, naj se zglasi pri g. Jemcu, kjer ga dobi takoj nazaj. —

Vabila oblasti in odzivi.

Ker se opaža, da se mnogi prvemu in drugemu vabilu oblasti ne odzivajo, da jih je treba policijsko predvesti, kar zelo otežkoča uradovanje in obremenjuje policijo in orožništvo, je ministrstvo za notranje zadeve odredilo, da se morajo take osebe strožje kaznovati kakor dosedaj. Prebivalstvo se radi tega v izogib posledic opozarja, da je potrebno, da se posamezniki odzivljajo takoj prvemu pozivu oblastev, da ne pride do prisilnega privoda s pomočjo straže. —

Na občnem zboru akad. društva »Triglav«

v Zagrebu se je konstituiral sledeči odbor: Predsednik: Stane Koštomaj, cand. export.; podpredsednik: Ivan Pavšič, cand. med.; tajnik 1: Ingo Vrščaj, stud. for.; tajnik 2: Ladislav Kralj, stud. ing.; blagajnik: Dimitrij Rebec, cand. ing.; knjižničar 1: Jože Kladnik, cand. for.; knjižničar 2: Vlado Gulič, cand. med.; gospodar in arhivar: Stane Tonejc, cand. ing. Odbornik brez portfelja: D. Brezigar, cand. med. Častni sod: Viktor Šuškovič, cand. for., Vlado Vodeb, stud. export. in Jože Goričar, cand. jur. Revizorja: B. Lukman, abs. med. in St. Černelč, abs. med. —

Pripravljalni odbor Centralne organizacije jugoslovanskih emigrantov (ORJEM) v Ljubljani,

opozarja vse krajevne organizacije, pripravljalne odbore, zaupništva in vse ostalo članstvo, da je dovoljena polovična vozna cena od 1. do 5. novembra za vse vlake razen SOE in sicer proti potrdilu o prisostvovanju na skupščini. Kupite celo vozno karto do Ljubljane; karte ne oddajte pri izhodu, prihranite jo za povratek! —

Iz gostilne — v bolnico . . .

Prošlo nedeljo so se zbrali v neki gostilni blizu Slovenske Bistrice okoliški fantje. Pili so in peli in bili veseli. Končno je prišlo do burnega prerekanja, kateremu je hotel slučajno navzoči žandarmerijski kaplar Rafko Žvagan napraviti konec. Najbolj agresivnega mladeniča, Tita Mlakarja je skraja opominjal, naj neha. A fant ga je imel že preveč v glavi, vsled česar je začel z grožnjami proti orožniku, ki je bil končno prisiljen, da mu je napovedal aretacijo. S tem pa je bil ogenj v strehi. Mlakar se je upri in posledica je bila, da je orožnik uporabil orožje. Zadel je Mlakarja v desno nogo. Včeraj so Mlakarja prepeljali v mariborsko bolnico. — Ker je zadeva precej zamršena, bo imelo ž njo opravka še okrožno sodišče. —

Policijska kronika.

Od pondeljka na torek so bile aretirane štiri osebe: Rudolf V. radi beračenja, Jurij O. radi pijanosti, Miha L. radi razgrajanja in Elizabeta M. radi potepuštva in prepovedanega povratka. Vloženih je bilo 13 prijav radi manjših prestopkov. — Orehov se je zahotelo delavcu Antonu M. Ni ga motilo, da je prepovedan sad rodil baš na vrtu mariborskih redovnic na Meljski cesti. Včeraj je odtrgal več lat v plotu in zlezel v sadovnjak ter si polnil žepe, pri čemur ga je zasačila služkinja in ga prijavila stražniku. Tone se bo zagovarjal pred sodniki. — Prijavljen je bil tudi mesar Fran F., ki se je v neki gostilni v Vetrinjski ulici spozabil in razbil več slik, ker so ležale zaprašene na omari, dočim bi po njegovem naročilu morale viseti že davno v gostilniški sobi. V dokaz in utemeljitev upravičenosti svoje zahteve je polomil tudi stol. Tudi vročekrvni mesar bo moral pred sodiščem polagati račun. —

Dobro naložen denar.

»Ali procvita podjetje dobro?«

»Na vsak način, tu lahko naložite denar tako dobro, da ga sploh ne dobite več v roke!«

Izsuševanje Pančevskega močvirja

65.000 KATASTR. ORALOV NOVE PLODNE ZEMLJE. — STROJI ZA IZSUŠEVANJE SAMI STANEJO 30 MILIJONOV DINARJEV.

Med najznačilnejša in največja javna dela v naši državi spada nedvomno izsuševanje močvirja pri Pančevu, ki ga je po pogodbi z našo državo prevzela in te dni že pričela velika francoska tvrdka Batignoi iz Pariza in ga mora glasom pogodbe dokončati v 3 letih. Dela financira družba, ki se je zavezala, da izvrši izsuševanje za 251,300.000 Din, država pa ji izplača to vsoto tekom 30 let s 6.75%nimi obrestmi. kar bi pomenilo letno anuiteto 26 milijonov Din.

Skupna površina Pančevskega močvirja znaša 74.000 katastr. oralov, od katerih je 32.500 last občin, 29.500 last države, ostalo pa posameznikov. Z izsušenjem se bo pridobilo 65.000 oralov zemlje za obdelovanje, dočim ostalo odpade na prekope, nasipe itd. Tako se bodo na novo pridobili ogromni kompleksi plodne zemlje, ki so bili dozdaj večine pod vodo in neizkoriščeni. Sedanja vrednost zemlje je znašala krog 3000 Din za oral, dočim bo vrednost po izsušenju narasla na 12.000 Din. Zlasti za Beograd odnosno za njegovo prehrano bo velikega pomena, da se odpre tako ogromen kompleks poljedelski kulturi. Izsušenje močvirja je tudi v tesni zvezi z izgradnjo novega železniškega mostu pri Pančevu. Končno pomeni izsušenje močvirja veliko pridobitev tudi v zdravstvenem pogledu, ker so bila močvirja gnezdo neštetih komarjev, ki so širili malarijo in živinske kužne bolezni.

Letos so se dela zakasnila, ker je tvrdka prepozno dobila teren na razpolago. Tekom meseca novembra bo dobila družba razne stroje za izsuševanje v vrednosti nad 30 milijonov dinarjev, in na spomlad se bodo dela s polno paro pričela. Vsa prostrana ravan med Donavo, Tanušem in Karašem bo opasana z nasipom, ki bo tako visok, da ga ne bo mogla prestopiti tudi najvišja voda. Glavni nasip bo na severu med Karašem in Surdukom. Drugi nasip, ki se bo na posebno ogroženih mestih zgradil še za prvim, bo visok krog 4 metre.

Strokovnjaki računajo, da bo dohodek iz enega orala izsušene in plodne zemlje znašal povprečno 1300 Din. Ker bodo anuitete, ki jih bo država plačevala za izvršeno izsušenje, znašale na oral povprečno 400 Din, se torej poleg vseh drugih ugodnosti računa še na velik dobiček.

Anekdote

Kralja Henrika IV. francoskega je nekoč njegov spovednik radi njegovih neprestanih novih ljubavnih afer strogo pokaral. Henrik IV. ni nato nič odgovoril, temveč se je samo porogljivo smehljal. Od tega dne je dobil njegov spovednik vsak dan za kosilo pečeno jerebico. Spočetka ga je to veselilo, potem se je pričel čuditi, polagoma so mu jerebice začele presedati, končno pa jih sploh več ni mogel videti, kaj šele jesti. Pritožil se je zato pri dvornemu kuharju, ki pa ga je napotil h kralju.

Spovednik je odšel res nato takoj h kralju.

»Vsak dan mi servirajo jerebice, Veličanstvo!« se je pritožil spovednik.

Kralj: »Hotel sem Vam s tem dokazati«, je rekel Henrik IV., »kako potrebna je izpremememba!«

*

Francoski abbee Dumont je bil eden največjih in najbolj znanih gurmanov. Posebno rad je jedel šparglje z maslom. Nekoč je povabil nekega prijatelja na večerjo. Ta je imel tudi rad šparglje, a ne z maslom, temveč z oljem. Zato je Dumont naročil kuharici: »Napravi polovico špargljev z maslom, polovico z oljem!«

Tik pred večerjo je zadela prijatelja kap in se je zgrudil. Zdravnik je mogel ugotoviti samo smrt.

»Ali je res, popolnoma res mrtev?« je vprašal Dumont.

»Mrtev je«, je odgovoril zdravnik.

V tem hipu je planil Dumont v kuhinjo in zaklical: »Vse šparglje z maslom!«

*

Franc Abt ni bil samo komponist številnih lepih pesmi, temveč tudi strasten ljubitelj dobrih jedil. Neki prijatelj ga je srečal nekoč zelo zadovoljnega.

»No«, ga je vprašal, »zakaj pa tako nenavadno dobre volje?«

»Prihajam ravno od kosila,« je rekel Abt. »Imel sem pečeno gos.«

»Tako? Koliko pa vas je bilo za mizo?«

»Samo dva.«

»Kdo pa?« je vprašal prijatelj.

»Torej,« se je zasmehljal Abt. »Jaz in gos.«

*

Kitajec Pe je bil star in je imel na glavi samo še tri laske. Na te pa je bil tako ponosen, da ga je moral njegov sluga vsak dan počesati.

Nekega dne pa mu je sluga po neprevidnosti izpulil dva laska. Pričakoval je težko kazen. Toda Pe je rekel: »Nič za to. Lepoti dva izgubljena lasa ne moreta nič škodovati.«

In sluga je česal dalje vsak dan še edini preostali las. Nekoč pa se je jokaje spustil na tla: Po neprevidnosti je svojemu gospodarju izpulil še zadnji las.

Pe je dolgo molčal. Nato je rekel: »Nič za to. Od danes naprej bom nosil svoj zadnji las javno.«

*

Stari Pe je šel nekoč poln skrbi naokrog. Prijatelji so ga vprašali, kaj mu je.

»Imel sem ponoči hude sanje. Sanjalo se mi je, da sem stal v svetišču pred sliko zelenega demona, ki ga do tedaj nisem še nikdar videl. In sanjalo se mi je, da mi je rekel glasno: »Ti si v mladosti zapustil ubogo deklico, ki te je ljubila.«

In to je bilo res. In sanjal sem dalje, da sem demona vprašal, ali tudi ve, kako se je pisala ta deklica in kje je stanovala tedaj. Tako sem poizkušal moč demona in njegovo vsevednost.

In demon mi je povedal ime deklice in je povedal potem še natančno, kje je tedaj stanovala.

Potem sem se zbudil. In sedaj premišljujem razburjen ves dan: »Kje neki je mogel demon vse to zvedeti?«

Eyamski junaki

Že dolga desetletja se vrše zadnjo nedeljo avgusta meseca v mali angleški vasi Eyam velike spominske svečanosti. To je namreč spominski dan na osvoboditev od kuge, ki je v letih 1665 in 1666 ta kraj tako opustošila, da je prebivalstvo skoro izumrlo.

L. 1665, ko je razsajala kuga v Londonu, je dobil neki posestnik iz Eyama zaboj oblat iz Londona. S tem je bila kuga zanešena tudi v Eyam. Posestnik, ki je zaboj odprl, je kmalu podlegel zavratni bolezni, ki se je naglo razširila po vsej vasi. Prestrašeni, so hoteli prebivalci bežati na vse strani. Tu pa je nenadoma posegel vmes tedanji vaški župnik, ki je sklical vse svoje vernike na skupno posvetovanje. Pojasnil jim je, da bi s svojim begom iz Eyama zanesli kugo tudi v druge kraje, ki še niso okuženi in jih je pozval, naj vztrajajo in se zapro v svoje domove, dokler kuga sama ne izumre. Hrabri vaščani so se strinjali z župnikovim predlogom in nikdo ni zapustil rodne vasi. Možje iz bližnjih vasi so nosili nesrečnim svojim tovarišem iz Eyama živila do neke skale, kamor so jih Eyamčani prišli potem iskat, potem ko so se prinašalci že zadostno odstranili.

Dolge mesece je divjala kuga v Eyamu in pobrala je večji del prebivalstva. Šele, ko je kuga ponehala, je bil promet z zunanjim svetom zopet obnovljen. Prebivalci Eyama so s svojo požrtvovalnostjo nedvomno rešili vso okolico strašne nesreče. In spominu na te junake je posvečena vsako leto zadnja nedelja avgusta meseca, dan, ko je bil promet Eyama z zunanjim svetom zopet obnovljen.

Zagonetne redovnice in pretkani šofer

Nedavno je senor Lozano potoval s svojim tovarišem iz San Sebastiana v Bilbao z avtomobilom. Na cesti je nenadoma opazil mlado redovnico, ki je mahala z robcem bližajočim se avtomobilistom. Lozano je ukazal šoferju, naj ustavi in vprašal pobožno ženšče, česa želi. Redovnica je sramežljivo odgovorila, da je utrujena od dolge hoje in prosila, da ji dobri ljudje vsaj malo olajšajo napore dolžnosti, za kar jih bo nebo bogato nagradilo.

Senor Lorenzo ji je dovolil, da sede na prazno mesto poleg šoferja, ki je ves čas radovedno ogledoval brhko in krepko sopotnico. Skrivaj se je oziral na njo v strahu, da ne bi motil njene svetosti, ki se mu je zdela močno sumljiva.

Naposled ji je svetoval, naj odloži kovček, ki ga je ves čas držala na kolenih, pri tem pa je z začudenjem opazil nenavadno velike roke, obrastle z dlakami. Redovnica se mu je vljudno zahvalila za nasvet, češ, da so v kovčegu zdravila in da se stekleničice lahko razbijejo. Tudi glas samostanske device se je zdel šoferju premalo nežen in dimenzije čevljev... Malo je pomislil, nato pa sunkoma zaustavil avto, češ, da ima defekt. Zlezel je s sedeža in pregledal motor. Redovnica je bila zelo v skrbeh za svojega bolnika, toda šofer jo je pomiril, češ, da je defekt neznaten. Naprosil jo je, naj za trenutek izstopi, ker ima pod njenim sedežem orodje. Z desnico ji je pomagal z voza, v levici pa je držal njen kovček. Komaj je redovnica izstopila, je motor zopet zabrnel in avto je v divjem temu izginil v oblaku prahu.

Gospodar se je začudil nad početjem hudomušnega šoferja, ker si ni znal tolmačiti, kaj je razlog njegove nagajivosti. Šofer je takoj odprl kovček in z začudenjem so potniki ugotovili, da se nahajajo v njem trije nabiti samokresi. Gospoda sta se zelo prestrašila in razburila, toda za prihodnjim ovinkom jih je čakalo novo presenečenje. Ob cesti sta se pojavili zopet dve redovnici, ki sta živahno pozivali avtomobiliste, naj ustavijo. Šofer pa je zmanjšal brzino, se jima počasi približal na korak in ju temeljito premeril od nog do glave. Zagoreli obrazi so ga prepričali, da pripadata istemu redu kakor prejšnja popotnica. V naslednjem trenutku je avto odbrzel in izginil redovnicam izpred oči. V divjem tempu je odpeljal v Bilbao, kjer so gospodje o nenavadnem doživljaju obvestili policijo.

Pol ure kasneje so bile redovnice aretirane in zaupane čuvarjem strogega samostana-jetnišnice v Bilbao, toda ne na ženskem oddelku.

Rekordi Jaha Kubelika

Sloviti češki violinist virtuoz Jan Kubelik se je vrnil nedavno v domovino s turneje, ki jo je priredil na Daljnem Vzhodu. Samo letos je Jan Kubelik prepotoval 52.637 km. Pred enim mesecem je koncertiral še v Manilli na Filipinih, v Bombayu, Kalkuti, Madrasu, Colombu itd. Čestokrat je prirejal po štiri koncerte v treh dneh. Največje triumfe pa je žel na Japonskem. Sedaj se pripravlja za turnejo po Italiji, nato pa odpotuje v London, od tam pa v Avstralijo. Na povratku bo prirejal koncerte tudi v Afriki, kjer je gostoval že 25krat. Malo je umetnikov, ki bi se bili s svojo umetnostjo proslavili po vsem svetu.

Lepotna napaka

Pred sodiščem v Kopenhagnu na Danskem se je vršila te dni tragikomična razprava. Nekega strojnega delavca je povozil avto in je zahteval od lastnika 10.000 danskih kron odškodnine, od te vsote 8.000 K s sledečo utemeljitvijo: Pred nesrečo je imel O-noge; vsled nezgode pa si je zlomil eno nogo in je dobil sedaj X-noge. To pa je lepotna napaka, katero se lahko ceni najmanj na 8.000 K. Sodišče bo izreklo v tej zanimivi pravdi svojo salamonsko razsodbo prihodnji teden.

Sport

ČEŠKOSLOVAŠKA:JUGOSLAVIJA 4:3 (2:0).

Včeraj je jugoslovansko reprezentančno moštvo odigralo v Pragi meddržavno tekmo s češkoslovaško reprezentanco in zgubilo v dokaj ugodnem razmerju 4:3, čeprav je po igri zaslužilo najmanj neodločen rezultat. Čehi sicer niso nastopili v najmočnejši postavi, imeli pa so pri eksekuciji več sreče kot Jugoslovani, ki dvakrat niso našli niti praznih vrat, dočim so kakor moštvo brez vsakršne izkušnje nasedeli najprimitivnejšim taktičnim trikom nasprotnika. Čehi so vodili že 4:1, toda v finishu so se Jugoslovani znašli. Leinert je v 37' zabil drugi goal, v 38' pa Hitrec tretjega. Pizadevanja za izenačenje niso uspela, čeprav so Jugoslovani v zadnjih minutah vehementno oblegali praški goal. Po mnenju zagrebških poročevalcev poraz ni bil zaslužen. — Sodil je dunajski sodnik Göbel.

SK Železničar.

V petek ob 17. sestanek vseh lahkoatletov na igrišču.

Službeno iz MO.

Mladinska tekma Rapid:Železničar se preloži na nedeljo 10. novembra. — Odobri se prijateljska tekma SK Rapid: Villacher SV 3. novembra v Beljaku.

Južna Nemčija - Jugoslavija.

V nedeljo 3. nov. bo nastopilo v Zagrebu moštvo Južne Nemčije proti naši reprezentanci. Tekma z Južno Nemčijo bo brez dvoma najlepša prireditev letošnje zagrebške sezone, kajti J. Nemčija razpolaga z najboljšimi igralci Rajha, ki po večini tvorijo reprezentance za meddržavne tekme in za olimpijade. 1. nov. bodo Nemci gostovali v Budimpešti.

Nove ekspedicije na Južni tečaj

Dočim se še vedno razpravlja in pogaja o ekspediciji, ki jo namerava prirediti Fritjof Nansen s Zeppelinom na Severni tečaj, se vrše mrzlične priprave za razne ekspedicije v antarktične predele Južnega tečaja. V prihodnjem letu je pričakovati rekordnega obiska pokrajin južnega večnega ledu. Razen Byrda in Wilkinsa bodo osvajali sir Douglas Manson za Angleže in tudi neka norveška ekspedicija neraziskana zemljišča Antarktika. Priprave za te ekspedicije se vrše skoroda tajno, brez vsakršne reklame.

Avstralskega raziskovalca Douglasa Mansona pošljejo na Južni tečaj Anglija, Avstralija in Nova Zelandija, zlasti pa so ga podprli njegovi rojaki in znanci. Manson je odpotoval z ladjo »Discovery«, ki je služila že kapitanu Scottu, 15. oktobra iz Capetowna v južni Afriki. Njegova posadka šteje 40 ljudi. Med potjo bo obnovil še zaloge premoga, nato pa bo krenil direktno do Herd Islanda (53 stopinj, 10 minut južne širine in 73 stopinj, 35 minut vzhodne dožine), kjer bo urejena glavna baza za prirejanje raziskovanj. Mansonova ekspedicija bo najprej raziskala oceanografske bistvenosti Tihega oceana na obalah antarktičnega kontinenta, nato bo izvršila specijalna merjenja, da točno ugotovi, kako daleč sega proti severu Antarktik. Meteorološka opazovanja obetajo prav zanimiva odkritja, toda Mansonu gre v prvi vrsti zato, da prodre na visoko planoto krog Južnega tečaja, ki se dviga do 3000 metrov nad morjem in kjer se nahaja baje pod ledom velikansko bogastvo rudnin, s katerimi bi se lahko v obilni meri okoristil ves svet, kadar bodo sedanje zaloge izčrpane.

Na plesu.

On: »Ako plešem z vami, gospica, potem se mi zdi, kakor da bi korakal po oblakih.«

Ona: »Ne bodite v zmoti. Moje noge so.«

Pri mesarju.

Mesar: »Kaj naj razrežem prešiča?«

Gospodinja: »To mi je vseeno. Napravite le tako, da dobim čim več šunke.«

Mihael Zevaco

Beneška ljubimca

Zgodovinski roman iz starih Benetk 204

»Kdo vam pravi,« je povzel, »da se hočem izpremeniti v bandita?«

»Kaj pa delate tukaj?« je izpregovoril Roland. »Ali niste na preži, kakor razbojnik za svojim grmom? Ali ne čakate na damo, ki jo hočete umoriti? Vaš oče je zagotovil uspeh svoje zarote s tem, da je obsodil enega človeka na oslepljenje in drugega na počasno smrt v podzemeljski temnici. Vi, ki se vam boli mudi, hočete rabiti bodalo. Da se posreči tudi vam vaša zarota, to je, da si zagotovite svoj delež pri zapuščini premaganega Foskarija, ste sprejeli nalogo, da počakate v tem temnem kotičku Dandolovo hčer in jo umorite.«

Grimanijo se je bilo pravkar posrečilo, da si je z neopazno kretnjo potegnil plašč čisto čez kolena, to je, da je imel roke skrite in — svobodne!

Roland ni zapazil ničesar.

Nadaljeval je:

»Kajneda, gospod Grimani, vi ste mlad, lep in razumen človek, življenje se smehljaje odpira pred vami; a dočim bi si človek mislil, da se ukvarjate s plemenitimi načrti, kanite vi umor šibke ženske, samo, da zadostite ne vem kakšni klavrni častihlepnosti!...«

»Dajte, Grimani, pozabiti hočem nocojšnji večer, pozabiti vaš zločin, pozabiti, da ste se hoteli pridružiti stranki zatiralcev proti zatiranim; pozabiti hočem vse to, ker ste še mlad in ker mislim, da ste samo zablodili in da resna lekcija, kakršna je nocojšnja, še vedno lahko napravi iz vas moža. Samo prisezite mi, da ostavite Benetke še nocoj, in pridite me čez mesec dni zopet poiskat.«

Namesto odgovora, se je Grimani zlovešče zakrohotal; vstal je, zadal barki silen sunek, vrgel svoj plašč nazaj in planil z vso svojo težo na Rolanda...

Trenotek nato je bil Grimani v kanalu, oslepljen, dušeč se, omagujoč od groze; bodalo mu je bilo iz rok, zato pa ga je stiskalo nekaj za vrat kakor železna zanjka.

Kaj se je zgodilo?

To, da Roland ni prezrl niti najmanjše njegove geste; sledil je njegovi misli takorekoč za petami, vstal je v istem hipu kakor Grimani in — še daleč ne, da bi mislil na ohranitev ravnotežja — prevrnil je čoln popolnoma.

Tako se je zgodilo, da je padel Grimani namesto na Rolanda, naravnost v kanal; nagon sebeohrane mu je odprl pesti, da bi se vzdržal na površini vode in pri tem je izpustil bodalo.

Roland je skočil v vodo istočasno z njim.

Z enim samim zamahom je dosegel Grimanija in njegove roke so mu napravile okrog vratu tisto železno zanjko, ki jo je začutil Grimani.

Borba je bila kratka.

Še par krčevitih pljuskov; voda se je razburkala in razvalovila, nato pa sta nasprotnika izginila pod valovi.

— — — — — — — — — — — —

Minilo je nekaj trenotkov.

Nato se je voda zopet razdelila.

Pojavila se je bleda glava... glava Rolandova... Držal se je nad vodo in čakal.

Več minut je preteklo v strahotnem [illegible]anju, ki ga je motilo samo zamolklo ječanje, [illegible]ajoče iz globokih ječ.

Naenkrat pa je Roland zapazil kakih dvajset sežnjev od sebe nekaj črnega; plavalo je na vrhu vode, potopilo se in se pokazalo iznova.

S krepkimi zamahi je plaval bliže in dospel do tiste črne oblike.

Bilo je truplo Grimanijevo z višnjevim obličjem, izbuljenimi očmi in usti skrivljenimi v režanju, kakor da se zlovešči smeh, ki ga je Roland slišal, nadaljuje še na ustnicah mrličevih...

XVI.

Lov na kardinala.

Roland je stopil na suho v okolici Sv. Marka. Usmrtitev, ki jo je pravkar izvršil, ni zapustila nikakšne zmedenosti v njegovem duhu. Kaj še! Strahoviti dvoboj v vodi in strašna smrt nasprotnika — oboje je izginjalo iz njegovih misli. Bil je dogodek v veliki borbi, ki si jo je bil naložil. Niti za hip ni čutil kakega razburjenja živcev ali vesti. Samo v poslednjem trenotku, ko so se mu prsti zagrebli v Grimanijevo grlo, je nehote zmignil z rameni, češ: Škoda, rad bi se bil ognil tega..., a moja krivda ni! — Jedva prišedši iz vode, je hitel v eno izmed mnogih pribežališč, ki jih je imel v Benetkah na vseh koncih in krajih ter naglo zamenil svoja premočena oblačila z lepo kavalirsko obleko.

Zdaj se je napotil proti Olivolskemu otoku, ki je bil postal pravcato središče njegovih operacij.

Njegov razgovor z Dženarom ga ni vznemirjal posebno.

Spoznal je bil dušo tega policijskega poglavarja do dna in zadobil prepričanje, da ga Gvido Dženaro ne bo skušal aretirati pred dobrim mesecem dni.

Mesec dni! Toliko časa skoraj ni potreboval.

Tradicijonalna ceremonija poroke doža Foskarija z Adrijo, se je imela vršiti v štirih tednih; na isti dan je bil določen tudi izbruh zarote — uničevalen udarec, ki ga je Roland pripravljal toliko časa!

Uničevalen udarec! Z njim je upal zapreti Altierija, Dandola, Bemba in Foskarija hkrati, tako da bi se vsi štirje skupaj pokorili za zločin, ki so ga skupaj izvršili.

Videli bomo, kako so se razvijali dogodki, videli, ali so bili ugodni ali neugodni širokemu načrtu Rolandovemu.

Blizu Sv. Marije Farmoze ga je došel Skalabrino.

Njegovo pojavljenje je mahoma prestavilo Rolanda iz njegovega premišljevanja, ki se je ta hip vrtilo okrog Leonore, v drugačen svet.

Lastne bolečine so se umaknile v tem velikodušnem srcu spričo žalosti, ki jo je videl izraženo na licu svojega starega tovariša...

»Kakšne so novice?« je vprašal.

»Slabe, gospodar.«

»Kako to? Ali si izvedel kaj?«

»Ničesar, gospodar, ničesar. Obupati mi je. Nemogoče je najti tudi le najmanjšo sled o Bembu ali Bianki.«

Skalabrino je globoko zavzdihnil.

Roland je premišljeval, korakaje proti stari Dandolovi hiši.

»Dobro,« je dejal naposled, »ako v Benetkah ni ničesar, preiščimo okolico; kraji, kamor bi se Bembo utegnil skriti, so mi približno znani; pustili bomo par ljudi za nadzorovanje okrog njegove palače, ostali pa, vsi, kolikor vas je zbranih, preobrnemo še nocoj vso beneško okolico; midva pojdeva proti Padovi, ostali pa... hitiva, da odredim brž kar je potrebno.«

»Samo, da bi prišla še o pravem času!« je zastokal Skalabrino z dušečim se glasom.

»Dvesto jezdecev bo iskalo po okolici; prisežem ti, da bomo Bembu na sledi, preden minejo trije dnevi — in kakor hitro imamo to sled, potem bodi brez skrbi...«

Dospela sta do hiše in vstopila.

Rolanda je že v prvem hipu presenetila navzočnost Žaneta, ki ga je čakal.

»Kaj se godi pri Aretinu?« je vprašal, čeprav je imel že na tihem namen, da pusti to pot pesnika na cedilu.

Kadarkoli je Peter Aretino zagazil v kako stisko, vselej ga je prišel Žaneto obvestit, nakar je Roland ukrenil potrebno, da reši pesnika, v smislu sklenjene pogodbe, ki jo je točno izpolnjeval.

»Gospodar,« je dejal Žaneto, »gospod Aretino me je hotel poslati v Trevizo«.

»Čemu to?«

»Da me spravi od doma, ker sem videl škofa, ko je prišel k njemu.«

»Bemba si videl!« sta kriknila hkrati Roland in Skalabrino.

»Da. Sem ga videl k njemu priti.«

»Hitiva, gospodar, oh, hitiva, hitiva!« je vzkliknil Skalabrino.

»Samo trenotek, da povem vse!« je rekel Žaneto. »Škofa je spremljala mlada ženska... Ali dekle, saj ne vem natanko.«

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socijalne namene občinstva: vsaka beseda 30 p, najmanjši znesek Din 5·—

Ženitve, dopisovanje in oglasi trgovskega ali reklamnega značaja: vsaka beseda 50 p, najmanjši znesek Din 10·—

Šiviljska vajenka
se sprejme pri gospej Vilmi Ambrožič, Grajska ulica 2. 2767

Postrežnica za dopoldne
se sprejme. Naslov v upravi lista. 2764

Solnčno, snažno lepo opemljeno sobo,
eventuelno z uporabo kuhinje oddam takoj v najem. Kejžerjeva ulica 8, pritličje, desno, Melje. 2781

Uradnico
zmožno slovenščine, srbohrvaščine, nemščine, perfektno stenografinjo, strojepisko, sprejme podjetje v Mariboru. — Ponudbe na upravo »Večernika« pod »Perfektna stenografinja«. 2780

S 15. novembrom
iščem meblirano sobo s separatnim vhodom. Ponudbe s ceno pod »Uradnik«. 2776

Šiviljo
ali trgovsko izobraženo gospodično poroči simpatičen uradnik in posestnik. Cenjene dopise je poslati na upravo »Večernika« pod šifro »Resnost«. 2777

Čedno opremljeno sobo
s separatnim vhodom oddam. Kosarjeva ulica 52. (Ob Koroščevi ulici). 2775

V Frančiškanski cerkvi
se je pozabila damska usnjata torbica. Pošten najditelj naj jo odda proti nagradi v frančiškanskem farovžu. 2779

Opremljeno sobo
s posebnim vhodom v bližini kasarne Kralja Petra oddam. Radvanjska cesta 6 II. 2778

Kraigher-jevega Kontrolorja Škrobarja
kupim. Naslov v upravi. VII

Zavese, mrežaste in klekljane čipke,
posteljna pregrinjala, damsko perilo senčnike, vezenine, monograme naročite najceneje pri Olgi Kosér, Ciril-Metodova 12, desno. 483

Sadjevec,
prvovrstni sladki iz zlatih parmenk, prodaja v vsaki množini. Štajerska sadjarska zadruga v Mariboru, Miklošičeva ulica 2. 2634

Sobo- in črkoslikanje
izvršuje po ceni, hitro in okusno Franjo Ambrožič, Grajska ul. 2. 2231

Krasne pletene obleke
v veliki izbiri, po zelo nizki ceni prodaja: Pletarna M. Vezjak, Maribor, Vetrinjska ulica 17. 2319

Dajte avtomobile,
motorje, in kolesa strokovnjaku v popravilo. Vozili bodete potem sigurno in brez defektov. Popravila se izvršujejo točno in po brezkonkurenčnih cenah. A. Komel, mehanična delavnica, Aleksandrova c. 169. III

Vse vrste pletenin po meri,
ženske obleke, veste, puloverje, zimsko spodnje perilo, nogavice in vsakovrstna popravila izdeluje najbolje, najhitreje in najceneje: Strojna pletarna, Vojašniška ulica 2. 2318

Radi inventure, zelo znižane cene! 2086
Galanterija, igračke, drobnarija, hišne in kuhinjske potrebščine, nahrbtniki, košarice za na trg, ročna dela in otroški vrtec. Vse vrste ščetk za glavo, obleke in čevlje, ščetke za zobe od Din 1·50 naprej. Vse vrste čipk in vezenin. En karton šolske pavole bele Din 21·—, karton šolske pavole rjave in črne Din 25·—, 6 parov moških nogavic Din 39·—, 6 parov damskih nogavic Din 39·—, 6 žebnih robcev Din 14—18·—, 6 ovratnikov, trde ali kaučuk Din 18·—, perilni trak, beli ali barvani m Din 1·— itd. Prepričajte se sami in ostali bodete sigurno stalen odjemalec. Se priporoča
Josip Mlinarič
Maribor, Glavni trg 17

Domača zaseka,
pristne kranjske klobase,
domače prekajeno meso
ter fino kislo zelje pri
Franjo Kosi
Gosposka ulica 46

Karbit, baterije, bencin
Najboljše olje za avtomobile, motorje, kolesa in šivalne stroje vedno in vsaka količina na zalogi. Specijalna delavnica za popravila šivalnih strojev, gramofonov, otroških voziškov, koles in motorjev.
Shramba motorjev in koles črez zimo.
JUSTIN GUSTINCIC
mehanična delavnica in trgovina dvokoles,
MARIBOR, Tattenbachova ulica 1[illegible] 2758

Zahtevajte povsod „Večernik“!

Tovarniška zaloga perila in volnenih pletenin
2665
zato pri največji izbiri izredno nizke cene.
Samoveznice **čepice** **klobuki i. t. d.**
JOS. KARNIČNIK, Maribor, Glavni trg 11.

Izdaja Konzorcij »Jutra« v Ljubljani: predstavnik izdajatelja in urednik: Fran Brozovič v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik Stanko Detela v Mariboru.